

บทสรุป การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ทั่วไปเพื่อศึกษาผลของการฝึกทักษะการฟังต่างรูปแบบที่มีต่อความสามารถในการฟังของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีเพศต่างกัน ตลอดจนศึกษารวมระหว่างเพศและรูปแบบการฝึกทักษะการฟัง และมีวัตถุประสงค์เฉพาะแยกกล่าวเป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการฟังของนักเรียนที่ฝึกทักษะการฟัง โดยการฟังนิทานแล้วช่วยกันเล่าเรื่อง ฟังนิทานแล้วแสดงท่าทางประกอบ และฟังนิทานโดยใช้ภาพประกอบแล้วเรียงภาพตามลำดับเหตุการณ์ ว่าการฝึกทักษะการฟังรูปแบบใดที่จะส่งผลต่อความสามารถในการฟังดีไปกว่ากัน

2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการฟังของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงว่าเพศใดจะมีความสามารถในการฟังดีไปกว่ากัน

3. เพื่อศึกษาว่านักเรียนที่ฝึกทักษะการฟังต่างรูปแบบแล้ว การฝึกจะส่งผลต่อความสามารถในการฟังแตกต่างกันที่ระดับเพศต่างกัน หรือมีกิจกรรมระหว่างรูปแบบการฝึกทักษะการฟังกับเพศของนักเรียนหรือไม่

สมมติฐานการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูล และกำหนดขอบเขตในการตีความผลการวิจัย ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานดังนี้

1. ถ้าให้นักเรียนฝึกทักษะการฟังต่างรูปแบบ คือ ฟังนิทานแล้วช่วยกันเล่าเรื่อง ฟังนิทานแล้วแสดงท่าทางประกอบ ฟังนิทานโดยใช้ภาพประกอบแล้วเรียงภาพตามลำดับ เหตุการณ์แล้ว นักเรียนทั้งสามกลุ่มจะมีความสามารถในการฟังแตกต่างกัน
2. ถ้าให้นักเรียนหญิงและนักเรียนชายฝึกทักษะการฟังต่างรูปแบบแล้ว นักเรียนชายจะมีความสามารถในการฟังสูงกว่านักเรียนหญิง
3. ถ้าให้นักเรียนฝึกทักษะการฟังต่างรูปแบบแล้ว การฝึกจะส่งผลต่อความสามารถในการฟังแตกต่างกันที่ระดับเพศต่างกัน หรือมีกิจกรรมระหว่างรูปแบบการฝึกทักษะการฟังกับเพศของนักเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่พูดภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาที่ 1 ซึ่งกำลังเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2531 ของโรงเรียนประถมศึกษาที่มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่พูดภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาที่ 1 อย่างน้อย 72 คน ซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี จำนวน 3 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 180 คน โดยแบ่งเป็นนักเรียนชาย 90 คน และนักเรียนหญิง 90 คน

แบบแผนทางสถิติ

ผู้วิจัยใช้แบบแผนการวิเคราะห์ทางสถิติแบบกำหนดสององค์ประกอบผสมสมบูรณ์

2×3 (เพศ \times รูปแบบการฝึกทักษะการฟัง)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เทปนิทาน ใช้ในการฝึกทักษะการฟังจำนวน 10 เรื่อง และใช้ในการทดสอบ
- 2 เรื่อง โดยแต่ละเรื่องมีความยาวเรื่องละประมาณ 13 นาที
 2. คู่มือการฝึกทักษะการฟัง จำนวน 30 ชุด
 3. เทปคำถามแบบฝึกหัด จากนิทาน 10 เรื่อง ๆ ละ 10 ข้อ
 4. เทปคำถามแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง จากนิทาน 2 เรื่อง จำนวน 20 ข้อ
5. รูปภาพสีลายเส้น ขนาด 14" × 18" จำนวน 50 ภาพ
6. กระดาษเขียนหมายเลขเรียงลำดับภาพ
7. กระดาษคำตอบ
8. เครื่องบันทึกเสียง
9. นาฬิกาจับเวลา

การดำเนินการทดลอง

การดำเนินการทดลองปฏิบัติเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเตรียมการทดลอง
 - 1.1 เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ซึ่งประกอบด้วย เทปนิทาน คู่มือการฝึกทักษะการฟัง เทปคำถามแบบฝึกหัด เทปคำถามแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง กระดาษคำตอบ รูปภาพ กระดาษเขียนหมายเลขเรียงลำดับภาพ เครื่องบันทึกเสียง และนาฬิกาจับเวลา
 - 1.2 เตรียมห้องทดลอง ผู้วิจัยเลือกใช้ห้องใต้ท้องหนึ่งซึ่งเป็นห้องว่าง ไม่มีเสียงรบกวนจากภายนอกมากนัก มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวก และมีโต๊ะเก้าอี้อย่างน้อย 20 ชุด
 - 1.3 เตรียมผู้เข้ารับการทดลอง โดยจับฉลากผู้เข้ารับการทดลองแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 6 กลุ่ม ๆ ละ 10 คน

2. ขั้นตอนทดลอง

- 2.1 คัดเลือกนิทานเพื่อให้อ่านก่อนหลังโดยวิธีจับฉลาก
- 2.2 ผู้วิจัยเป็นผู้ฝึกหัด 3 เงื่อนไขการทดลอง โดยสลับลำดับที่ในการฝึกเพื่อควบคุมผลอันจะเกิดเนื่องจากเวลาในการฝึกต่างกัน
- 2.3 ผู้วิจัยอธิบายให้ผู้เข้ารับการทดลองเข้าใจถึงวิธีดำเนินการทดลองในแต่ละขั้นตอนของแต่ละเงื่อนไขการทดลอง แล้วให้ผู้รับการทดลองฝึกทักษะการฟังตามกิจกรรมของแต่ละกลุ่ม

2.4 ทดสอบเมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการฝึกหัด 10 ครั้ง

3. การให้คะแนน

ผู้วิจัยนำกระดาษคำตอบของนักเรียนมาตรวจให้คะแนน โดยให้คะแนนข้อที่ถูก
 ชลละ 1 คะแนน ข้อที่ผิดหรือไม่ทำให้อะไร 0 คะแนน

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สถิติต่าง ๆ ดังนี้

1. หาค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนที่วัดได้จากกลุ่มต่าง ๆ
2. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สูตร KR-20
3. วิเคราะห์ความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวนโดยใช้วิธีการของ ฮาร์ทลีย์ (Hartley)
4. วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบกำหนดสององค์ประกอบสุ่มสมบูรณ์ 2×3 (เพศ \times รูปแบบการฝึกทักษะการฟัง)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเพื่อตอบคำถามสมมติฐาน สรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนกลุ่มที่ฝึกทักษะการฟังโดยการฟังนิทานแล้วช่วยกันเล่าเรื่อง ฟังนิทานแล้วแสดงท่าทางประกอบ และฟังนิทานโดยใช้ภาพประกอบแล้วเรียงภาพตามลำดับเหตุการณ์ มีความสามารถในการฟังไม่แตกต่างกัน
2. นักเรียนชายมีความสามารถในการฟังสูงกว่านักเรียนหญิง ($p < .05$)
3. ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการฝึกทักษะการฟังกับเพศของนักเรียน

อภิปรายผล

จุดประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาผลของการฝึกทักษะการฟังต่างรูปแบบที่มีต่อความสามารถในการฟังของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีเพศต่างกัน ตลอดจนปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศและรูปแบบการฝึกทักษะการฟัง ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานเพื่อทดสอบจำนวน 3 สมมติฐาน ซึ่งผู้วิจัยจะได้อภิปรายผลการทดสอบสมมติฐานทั้ง 3 ข้อ โดยลำดับดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 กล่าวว่า ถ้าให้นักเรียนฝึกทักษะการฟังต่างรูปแบบ คือ ฟังนิทานแล้วช่วยกันเล่าเรื่อง ฟังนิทานแล้วแสดงท่าทางประกอบ ฟังนิทานโดยใช้ภาพประกอบแล้วเรียงภาพตามลำดับเหตุการณ์แล้ว นักเรียนทั้งสามกลุ่มจะมีความสามารถในการฟังแตกต่างกัน ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ปรากฏในตาราง 6 พบว่า มีขีดมีเลขคณิตของคะแนนความสามารถในการฟังของนักเรียนทั้งสามกลุ่มไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การฝึกทักษะการฟังทั้งสามรูปแบบส่งผลต่อความสามารถในการฟังของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลางทั้งสามรูปแบบ สมมติฐานข้อที่ 1 จึงไม่ได้รับการสนับสนุนจากข้อมูล

การที่สมมติฐานข้อที่ 1 ไม่ได้รับการสนับสนุนจากข้อมูล อาจเป็นเพราะสาเหตุต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยขออภิปรายเป็นลำดับ ดังนี้

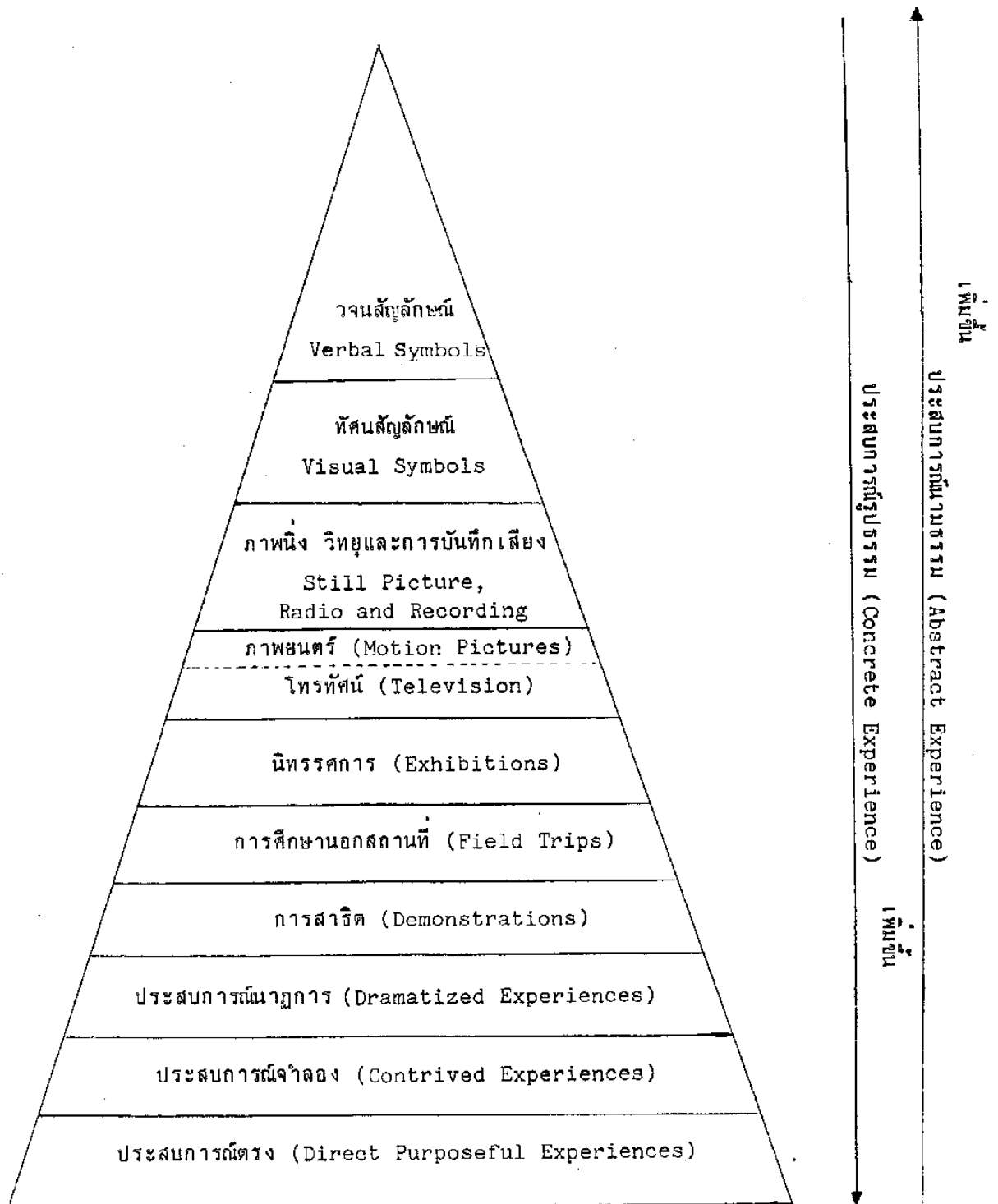
1. ตัวแปรรูปแบบการฝึกทักษะการฟังในการวิจัยครั้งนี้ทั้งสามระดับ คือ ฟังนิทานแล้วช่วยกันเล่าเรื่อง ฟังนิทานแล้วแสดงท่าทางประกอบ และฟังนิทานโดยใช้ภาพประกอบ

แล้วเรียงภาพตามลำดับเหตุการณ์ ต่างเป็นตัวแปรที่ยังไม่เคยมีผู้ใดศึกษาร่วมกันมาก่อนว่า การฝึกทักษะการฟังรูปแบบใดจะส่งผลต่อความสามารถในการฟังได้ดีที่สุด จากงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่าการฝึกทักษะการฟังทั้งสามรูปแบบเป็นวิธีที่ดีในระดับเดียวกัน เช่น งานวิจัยของ โรเวอร์และแฮร์ริส (Rohwer and Harris, 1975 : 651-657) คินซ์และโคซมินสกี (Kintsh and Kozminsky, 1977 : 491-499) และ ชาว์ญิจิต ภูญโญชีพ (2522) พบว่าการช่วยกันเล่าเรื่องหรือร่วมกันอภิปรายหลังจากฟังเรื่องแล้วจะส่งผลต่อความสามารถในการฟังส่วนงานวิจัยของ ดิกสัน จอห์นสัน และซอลท์ส (Dixon, Johnson and Salts, 1977 : 367-379) เพททิกรูว์และจอร์จ (Pettigrew and George, 1985 : 69-A) และ กุลชาติ โยสีศา (2529) พบว่า การไต่ถามแสดงท่าทางประกอบหลังการฟังเรื่องแล้ว ช่วยให้นักเรียนมีทักษะในการฟังและการพูดดีขึ้น ส่วนงานวิจัยของ เลส์โกลด์และคณะ (Lesgold et al, 1975 : 635-642) และ นูเจนท์ (Nugent, 1982 : 163-174) พบว่า การให้นักเรียนฟังเรื่องโดยใช้ภาพประกอบจะส่งผลต่อความสามารถในการฟัง จากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมาทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทราบว่า ถ้าหากนำวิธีที่ดี ๆ ของแต่ละงานวิจัยมาศึกษาร่วมกันแล้ว จะทำให้เราได้วิธีที่ดีที่สุดในการฝึกทักษะการฟัง จึงได้นำการฝึกทักษะการฟังทั้งสามรูปแบบมาศึกษาร่วมกัน ผลปรากฏว่าการฝึกทั้งสามรูปแบบส่งผลต่อความสามารถในการฟังไม่แตกต่างกันซึ่งอาจจะ เป็นเพราะว่าทั้งสามวิธีต่างเป็นวิธีที่ดีในระดับเดียวกัน ผลที่ได้จากทั้งสามวิธีจึงไม่แตกต่างกัน

2. การฝึกทักษะการฟังทั้งสามรูปแบบ เป็นกิจกรรมที่นักเรียนจะต้องกระทำเอง หลังจากฟังนิทานแล้ว กลุ่มที่หนึ่งต้องช่วยกันเล่าเรื่อง กลุ่มที่สองต้องแสดงท่าทางประกอบเรื่อง และกลุ่มที่สามต้องเรียงภาพตามลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง ซึ่งกิจกรรมของทั้งสามกลุ่มนี้นักเรียนต้องลงมือกระทำเอง ตรงกับปรัชญาการศึกษาของ จอห์น ดีวอี้ (John Dewey, 1944 : 139-151) ที่ว่า การเรียนโดยการทำ (Learning by Doing) ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้จากการลงมือกระทำด้วยตนเอง และสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของบรูเนอร์ที่ว่า เด็กจะเรียนรู้โดยการกระทำด้วยตนเอง ก่อนการเรียนรู้จากจินตนาการและสัญลักษณ์ (Bruner, 1960 : 97) เมื่อการฝึกทักษะการฟังทั้งสามรูปแบบ

ในการวิจัยครั้งนี้นักเรียนต้องลงมือกระทำเอง ผลของการฝึกที่มีต่อความสามารถในการฟัง จึงไม่แตกต่างกันในทั้งสามกลุ่ม

3. จากการศึกษาเกี่ยวกับหน้าที่ของสื่อและการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน เมื่อเอาประสบการณ์ที่ได้จากสื่อและกิจกรรมการสอนมาเรียงตามลำดับปริมาณของความเป็นรูปธรรมและนามธรรมแล้ว สิ่งที่ทำให้ประสบการณ์รูปธรรมมากก็จะให้ประสบการณ์นามธรรมน้อย และสิ่งใดให้ประสบการณ์รูปธรรมน้อยก็จะให้ประสบการณ์นามธรรมมาก ซึ่งเรียกว่า กรวยประสบการณ์ (Cone of Experience) เอ็ดการ์ เดล (สมหญิง กลั่นศิริ, 2521 : 6-7 อ้างอิงมาจาก Edgar Dale) ได้จำแนกประสบการณ์ออกเป็น 10 ชั้น โดยถือหลักความต่อเนื่องระหว่างรูปธรรม-นามธรรม (Abstract-Concrete Continuum) โดยนำเอาประสบการณ์ตรงไว้ที่ฐานกรวยแล้วเรียงประสบการณ์ที่ค่อย ๆ ห่างจากฐานขึ้นไปตามการเพิ่มขึ้นของความเป็นนามธรรมของประสบการณ์นั้น ๆ จนถึงยอดกรวย ซึ่งถือเป็นประสบการณ์นามธรรมเต็มที่ จากคำอธิบายนี้แสดงให้เห็นดังภาพประกอบ 7

ภาพประกอบ 7 แสดงการจัดลำดับประสบการณ์ของ เอกการ์ เคล (คัดแปลงจาก
สมหญิง กลั่นศิริ, 2521 : 7)

สำหรับการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการแบ่งลำดับประสบการณ์ของ เอกการ์ เดล ที่ว่าสิ่งที่ให้ผลดีต่อผู้เรียนที่สุด คือ ประสบการณ์ตรงที่ผู้เรียนได้ประสบเอง นักเรียนจะสามารถเรียนรู้จากสิ่งที่ป็นรูปธรรมได้ดีกว่านามธรรม การฟังนิทานแล้วให้นักเรียนช่วยกันเล่าเรื่อง อยู่ในชั้นประสบการณ์ตรง มีความเป็นรูปธรรมมากที่สุด ฟังนิทานแล้วแสดงท่าทางประกอบเป็น ประสบการณ์ปฏิบัติการซึ่งนักเรียนได้กระทำเอง มีความเป็นรูปธรรมสูง ส่วนฟังนิทานโดยใช้ ภาพประกอบค่อนข้างมีความเป็นนามธรรมเพราะอยู่ในลำดับขั้นที่ 8 (ภาพนิ่ง วิद्यุ และการ บันทึกเสียง) แต่หลังจากฟังนิทานประกอบภาพแล้วผู้วิจัยได้ให้ผู้รับการทดลองทุกคนเรียงลำดับ ภาพใหม่ โดยต้องเขียนหมายเลขลำดับภาพให้ถูกต้องตามการเกิดก่อน-หลังของเหตุการณ์ จึงนับว่าเป็นกิจกรรมที่ผู้รับการทดลองได้กระทำเองซึ่งเป็นประสบการณ์ตรง เพราะฉะนั้น เมื่อรูปแบบการฝึกทักษะการฟังทั้งสามรูปแบบต่าง เป็นการจัดประสบการณ์รูปธรรมให้แก่ผู้เรียน ผลที่มีต่อความสามารถในการฟังและการจำ เรื่องของนักเรียนทั้งสามกลุ่มจึงไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 กล่าวว่า ถ้าให้นักเรียนชายและนักเรียนหญิงฝึกทักษะการฟัง ต่างรูปแบบแล้ว นักเรียนชายจะมีความสามารถในการฟังสูงกว่านักเรียนหญิง ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ปรากฏในตาราง 6 พบว่า มีขีดมีเลขคณิตของคะแนนความสามารถ ในการฟังของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สมมติฐานข้อนี้ได้รับการสนับสนุนจากข้อมูล และผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กอลล์ (Call, 1975 : 7179-A) และบอยเออร์ (Boyer, 1987 : 4037-A) ซึ่งพบว่า นักเรียนชายมีความสามารถในการฟังและจำ เรื่องได้ดีกว่านักเรียนหญิง

การที่สมมติฐานข้อที่ 2 ได้รับการสนับสนุนจากข้อมูล อาจเป็นเพราะว่า จากการ สังเกตพฤติกรรมการฟังนิทานของนักเรียนในการวิจัยครั้งนี้ พบว่า นักเรียนชายมีความสนใจ ในการฟังสูงกว่านักเรียนหญิง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ แสมเปิลแมน (ประเทิน มหาชนธ์, 2519 : 26-27 อ้างอิงมาจากแสมเปิลแมน) ที่พบว่านักเรียนชายมีความสนใจในการฟัง และสามารถทำความเข้าใจเรื่องราวที่ยากได้ดีกว่านักเรียนหญิง และในวัยนี้หญิงและชายเริ่ม มีความแตกต่างระหว่างเพศมากขึ้น เพราะสังคมกำหนดบทบาทของหญิงและชายต่างกัน (พรรณี ชูทัย, 2522 : 106, 114) นักเรียนหญิงมักจะไม่วางใจแสดงออกและไม่กล้าที่จะ

เสนอตัวเพื่อมีส่วนร่วมในกิจกรรม ในขณะที่นักเรียนชายมีความกล้าและกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม จากการสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมหลังการฟังนิทาน พบว่า การฝึกทักษะการฟังในแต่ละรูปแบบนักเรียนชายจะเสนอตัวที่จะเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่านักเรียนหญิง ความขลาดอายมีน้อยกว่า และมีความสนุกสนานมากกว่า เมื่อนักเรียนชายมีความสนใจในการฟังนิทานและมีส่วนร่วมในกิจกรรมฝึกทักษะการฟังมากกว่าจึงส่งผลต่อความสามารถในการฟังและสามารถทำคะแนนจากแบบทดสอบได้ดีกว่านักเรียนหญิง

สมมติฐานข้อที่ 3 กล่าวว่า ถ้าให้นักเรียนฝึกทักษะการฟังต่างรูปแบบแล้ว การฝึกจะส่งผลต่อความสามารถในการฟังแตกต่างกันที่ระดับ เพศต่างกัน หรือมีกิจกรรมระหว่างรูปแบบการฝึกทักษะการฟังกับเพศของนักเรียน ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ปรากฏในตาราง 6 พบว่า ผลต่างระหว่างมัธยัมเลขคณิตของคะแนนความสามารถในการฟังของนักเรียนทั้งสองเพศในแต่ละระดับของรูปแบบการฝึกทักษะการฟังไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือไม่มีกิจกรรมระหว่างเพศและรูปแบบการฝึกทักษะการฟัง แสดงว่าการฝึกทักษะการฟังต่างรูปแบบและเพศของนักเรียนไม่ขึ้นแก่กันและกัน ดังนั้นสมมติฐานข้อนี้จึงไม่ได้รับการสนับสนุนจากข้อมูล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้สอน และผู้เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะนี้จะเสนอแนะภายในขอบเขตของการวิจัย ดังนี้คือ

1.1 จากการศึกษาที่ได้ความรู้ว่า การฝึกทักษะการฟังทั้งสามรูปแบบ คือ ฟังนิทานแล้วช่วยกันเล่าเรื่อง ฟังนิทานแล้วแสดงท่าทางประกอบ และฟังนิทานโดยใช้ภาพประกอบแล้วเรียงภาพตามลำดับเหตุการณ์นั้น ส่งผลต่อความสามารถในการฟังไม่แตกต่างกัน การฝึกทักษะการฟังทั้งสามรูปแบบส่งผลต่อความสามารถในการฟังของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลางทั้งสามกลุ่ม ดังนั้นในการฝึกทักษะการฟังครูสามารถนำการฝึกทั้งสามรูปแบบไปใช้ได้ โดยอาจสลับหมุนเวียนวิธีเพื่อป้องกันมิให้นักเรียนเบื่อหน่าย

1.2 จากการศึกษาที่ได้ความรู้ว่า นักเรียนชายมีความสามารถในการฟังสูงกว่านักเรียนหญิง ดังนั้นในการสอนบทเรียนที่ต้องใช้การฟัง ครูควรคำนึงถึงเพศของนักเรียนด้วยโดยการให้ความสนใจนักเรียนหญิงมากกว่าปกติ ควรจะให้นักเรียนหญิงมีส่วนร่วมในกิจกรรมและฝึกให้กล้าแสดงออก ซึ่งจะเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนหญิงสนใจในบทเรียนและกิจกรรมมากขึ้น

1.3 ในการฝึกทักษะการฟัง ควรมีการวัดผลภายหลังการฟังทุกครั้ง เพราะครูจะไดทราบความก้าวหน้าของนักเรียน และครูควรบอกคะแนนในการฝึกแต่ละครั้งให้นักเรียนทราบ เพื่อเป็นการเสริมแรงและเป็นแนวทางในการปรับปรุงตัวแก่นักเรียน

1.4 จากหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กำหนดให้จัดการเรียนการสอน 20 นาทีต่อคาบ แต่จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่า การให้นักเรียนฟังนิทานและฝึกกิจกรรมหลังการฟังทำให้ช่วงความสนใจของนักเรียนนานกว่า 20 นาที ซึ่งครูสามารถนำวิธีการนี้ไปใช้ได้ในกรณีที่จำเป็นต้องใช้เวลานานกว่า 20 นาที ในการจัดการเรียนการสอน

1.5 จากการวิจัยพบว่า นักเรียนสนใจและสนุกกับการฟังนิทาน ดังนั้น ครูอาจจะนำเนื้อหาในบทเรียนไปผูกเป็นนิทานแล้วเสนอให้นักเรียนฟัง นักเรียนจะสนุกและได้รับความรู้จากการเรียนได้โดยไม่เบื่อหน่าย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรเพิ่มจำนวนครั้งในการฝึกทักษะการฟังให้มากกว่านี้ อาจเป็น 15-20 ครั้ง เพื่อให้การทดลองเกิดผล

2.2 ควรวิจัยเปรียบเทียบความสามารถในการฟังของนักเรียนที่มีความแตกต่างกันในด้านอื่น ๆ บางอย่าง เช่น อายุ ฐานะทางเศรษฐกิจ อาชีพของบิดามารดา ว่ามีอิทธิพลต่อความสามารถในการฟังของนักเรียนมากน้อยเพียงใด

2.3 ควรศึกษาหารูปแบบการฝึกทักษะการฟังรูปแบบต่าง ๆ ที่มีต่อความสามารถในการฟังในระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อศึกษาหารูปแบบการฝึกทักษะการฟังที่เหมาะสมกับนักเรียนในแต่ละระดับชั้น

2.4 ควรวิจัยเปรียบเทียบการฟังนิทานในแต่ละวันจะส่งผลต่อแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียน เช่น เล่านิทานในวันจันทร์กับวันศุกร์ จะจูงใจนักเรียนให้มาโรงเรียนได้มากกว่าวันอื่น ๆ หรือไม่